

कोहलपुर नगरपालिका		
स्थानीय राजपत्र		
खण्ड: ०७	संख्या: ०२	मिति: २०८०/०१/२८
भाग - ०२		
कोहलपुर नगरपालिका		

कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना: नेपालको संविधान २०७२ मा सबै नागरिकले सर्वशुलभ स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने कुराको सुनिश्चितता गरी नागरिकको आधारभुत अधिकारको रूपमा प्रत्याभुत गरेको छ । भुगोलका हिसावले गर्मी याममा नेपालको अत्याधिक गर्मी (४० देखि ४३/४४ डिग्री सेल्सियस) हुने बाँकेका अधिकांश स्थान मध्ये यस नगरपालिकाको वडा नं. २ कौशिलानगरमा सञ्चालन हुने “कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र, कोहलपुर” । तराई क्षेत्रमा गर्मी र वर्षातको समयमा विषालु सर्पको विगविगी नै रहन्छ । विशेष गरेर शहरी क्षेत्रभन्दा ग्रामिण क्षेत्रमा सर्पदंशबाट पीडित नागरिकहरूको बसोबास अत्याधिक रहेको छ तर व्यवस्थित बाटाघाटो सवारी साधनको उपलब्धता ग्रामिण क्षेत्रमा नभएको हुँदा समयमै विरामीलाई उपचार हुने ठाँउ सम्म पुर्याउन नसकी मृत्युवरण गर्नु परेको विगतको ईतिहास छ । यसै विषयलाई हृदयङ्गम गरी कोहलपुर नगरपालिकाले छिमेकी पालीकाहरूको समन्वयमा सर्प दंश उपचार केन्द्र स्थापना गरी नेपाली सेना शिक्षालय कौशिलानगरको पूर्व छेउको जग्गामा उपचार केन्द्र स्थापना गरी आम जनतालाई उपचार सेवा दिने । यसरी सर्पदंशबाट पीडित आम जनतालाई छिटो छरितो ,भरपर्दो सेवा पुर्याउन वान्छनिय देखिएकोले कोहलपुर नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७६ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कोहलपुर नगर कार्यपालिकाको बैठक संख्या २२ मिति २०८०/०१/२४ ले स्वीकृत गरी यो कार्यविधी बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद -१

१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : १) यो कार्यविधिको नाम “कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्र” संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८० रहेको छ ।

२) यो कार्यविधि कोहलपुर नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागू हुनेछ ।

२) परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

क) “पिडित” भन्नाले सर्प दंशबाट पिडित व्यक्ति भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

ख) “प्राविधिक” भन्नाले उपचारमा संलग्न प्राविधिक भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

ग) “समिति” भन्नाले सर्पदंश उपचार केन्द्रको व्यवस्थापन सबै सम्पूर्ण सदस्य साधारण सभाबाट चयन गरेको समितिलाई बुझाउछ ।

घ) “निर्देशक समिति” भन्नाले सर्पदंश उपचार केन्द्रको संचालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने बजेट व्यवस्थापन, नीति नियम तथा निर्देशन दिनको लागि गठन भएको समिति भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

ङ) “उपचार केन्द्रको संरचना” भन्नाले रत्न राजमार्गको पूर्व तर्फ रहेको कौशिलानगर व्यारेकको हाता भित्र निर्माण भएको भवन भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

च) “कोष” भन्नाले कोहलपुर न. पा. तथा सरकारी तथा गैर सरकारी संघसंस्था र व्यक्तिबाट प्राप्त दानदाताका सहयोगबाट प्राप्त रकम संचय गरि राख्ने बैंक खातामा रहेको रकम भनी सम्झनु पर्दछ ।

छ) “जिन्सी” भन्नाले सर्पदंश उपचार केन्द्र रहेको जिन्सी सामाग्री सम्झनु पर्दछ ।

ज) “कार्य समिति” भन्नाले यस सर्पदंश उपचार केन्द्रलाई दैनिक रूपमा व्यवस्थित संचालन तथा व्यवस्थापन गर्न बनाइएको समिति भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

झ) “सल्लाहकार समिति” भन्नाले यस सर्प दंश उपचार केन्द्रलाई व्यवस्थापन गर्न बनाइएको निर्देशक समितिलाई सल्लाह सुझाव दिन यस कार्यविधि बमोजिम गठित सल्लाहकार समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

ञ) “व्यवस्थापक” भन्नाले सर्पदंश केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्थापन समितिबाट पारिश्रमिक पाउने गरी सर्पदंश उपचार केन्द्रको लागि खटाईएको १ जना कर्मचारीलाई सम्झनु पर्दछ ।

ट) “आर्थिक उपसमिति” भन्नाले व्यवस्थापन समितिले आवश्यकता अनुसार निर्देशक समितिको स्वीकृतिमा गठन हुने उपसमिति सम्झनु पर्दछ ।

ठ) “बैङ्क खाता” भन्नाले विभिन्न स्रोतबाट आएको आर्थिक सहयोगलाई जम्मा गरी राख्न यस उपचार केन्द्रको नाममा खोलिएको बैङ्क खातालाई सम्झनु पर्दछ ।

ड) “सदस्य” भन्नाले यस कार्यविधिको परिच्छेद-२ को बुदाँ नं. (३) बमोजिमका सदस्य भन्ने सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद -२

३. **सदस्यता :** कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्रको निम्न शर्त पुरा गरेका नेपाली नागरिकलाई सदस्यता प्रदान गरिनेछ ।
- क) सर्पदश उपचार केन्द्र भवन निर्माणका बखत रु. ५०००।- वा सो भन्दा वढी चन्दा दान गर्ने व्यक्ति आजिवन सदस्य रहनेछ ।
- ख) सर्पदश उपचार केन्द्रको आजिवन सदस्यको लागि रु. १०,०००।- वा सो भन्दा वढी रकम सहयोग/ शुल्क दिने व्यक्ति सदस्य रहनेछ ।
- ग) सर्पदश उपचार केन्द्रको बार्षिक सदस्यता शुल्क रु. ५००।- बुझाउने व्यक्ति सदस्य रहनेछ ।
- घ) बाँके जिल्लाका स्थानीय तहका प्रमुखहरू स्वतः साधारण सदस्य रहनेछन ।
४. **निर्देशक समितिको गठन :** कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्र संचालन तथा व्यवस्थापन गर्नको लागि नीति, नियम, निर्देशन तथा आर्थिक व्यवस्थापनको लागि तपशिल बमोजिमको निर्देशक समिति रहने छ ।
- संयोजक : नगर प्रमुख - कोहलपुर नगरपालिका, पालिका अध्यक्ष - रासिसोनारी गाउँपालिका र पालिका अध्यक्ष - बैजनाथ गाउँपालिका
- सदस्य : जिल्ला भित्रका अन्य पालिका प्रमुखहरू
- सदस्य- सचिव : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कोहलपुर नगरपालिका
५. **निर्देशक समितिको काम कर्तव्य र अधिकार:** कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।
- क) सर्पदंश उपचार केन्द्रको संगठन संरचना निर्माण तथा व्यवस्थापनको स्वीकृती दिने ।
- ख) अन्य स्थानीय तहहरू संग समन्वय, सहकार्य गरी सेवाको पहुच बढाउने ।
- ग) सर्पदंश उपचार केन्द्र संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाउने ।
६. **समितिको बैठक:**
- क) बैठक सञ्चालनको लागी कम्तिमा बहुमत सदस्यको उपस्थितिबाट निर्णयहरू हुनेछ ।
- ख) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार जुनसुकै बेला पनि बस्न सक्नेछ ।
- ग) महत्वपूर्ण निर्णयहरू गर्नुपर्दा सल्लाहकार समितिलाई अनिवार्य आमन्त्रण गर्नुपर्नेछ ।
- घ) सामान्यतया वर्षको २ पटक बैठक बस्ने छ ।
७. **कार्य अवधि:** यस कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र संचालन तथा व्यवस्थापन निर्देशक समितिको कार्य अवधि ५ वर्षको हुनेछ ।

८. संरक्षकः बाँके जिल्लाका प्रतिनिधि सभा तथा प्रदेश सभाका माननीय सदस्य संरक्षक रहनेछन् ।

९. सल्लाहकार समिति : सर्पदंश उपचार केन्द्र संचालन एवं व्यवस्थापन निर्देशन समितिलाई सल्लाह दिनको लागि निम्न बमोजिम ५ सदस्यीय सल्लाहकार समिति रहनेछ ।

१) जिल्ला समन्वय प्रमुख

२) प्रमुख जिल्ला अधिकारी

३) नेपाली सेना तालिम शिक्षालय कौशिलानगर प्रमुख

४) निर्देशक समितिले मनोनयन गरेका समाजसेवीबाट थप २ जना

१०. सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको गठनः कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्र संचालन एवं व्यवस्थापन गर्न कोहलपुर नगरपालिका तथा यस पालिकासँग सिमाना जोडिएका नजिकका पालिकाहरूबाट यस केन्द्रको सदस्यता प्राप्त मध्येबाट २५ सदस्यीय व्यवस्थापन समिति गठन हुनेछ ।

१) अध्यक्ष, कोहलपुर नगरपालिका	- अध्यक्ष
२) उपाध्यक्ष, कोहलपुर नगरपालिका	- उपाध्यक्ष
३) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, कोहलपुर नगरपालिका	- सदस्य सचिव
४) स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, कोहलपुर नगरपालिका	- कोषाध्यक्ष
५) शिक्षा शाखा प्रमुख	- सदस्य
६) नेपाली सेनाको प्रतिनिधी	- सदस्य
७) प्रमुख, ईलाका प्रशासन कार्यालय, कोहलपुर	- सदस्य
८) प्रमुख, ईलाका प्रहरी कार्यालय, कोहलपुर	- सदस्य
९) वडा नं. १ देखि १५ का सबै वडा अध्यक्ष	- सदस्य
१०) रेडक्रस सभापती, कोहलपुर नगरपालिका	- सदस्य
११) संयोजक, नागरिक समाज, कोहलपुर नगरपालिका	- सदस्य
१२) अध्यक्ष, कोहलपुर खानेपाना तथा स.स.सा.....	- सदस्य
१३) कोहलपुर न.पा. स्तरीय महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका प्रतिनिधि	- सदस्य
१४) कार्यपालिकाबाट मनोनित दलित महिला सदस्य १ जना	- सदस्य
१५) छिमेकी पालिका बैजनाथ, राप्ती सोनारी र जानकी गा.पा.का जनप्रतिनिधी १/१ जना	- सदस्य
१६) अध्यक्ष स	
१७) उपाध्यक्ष १ जना,	
१८) सचिव १ जना,	
१९) कोषाध्यक्ष १ जना,	

र सदस्यहरू ५ जना (निर्देशक समितिले मनोनयन गरेको एक जना महिला सहित ३ जना र व्यवस्थापन समितिले मनोनयन गरेको २ जना सदस्यहरू रहने छन् ।)

११. व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार: कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्र संचालन एवं व्यवस्थापन समिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिमको हुनेछ ।

क) अध्यक्षको काम , कर्तव्य र अधिकार:

- सर्प दंश उपचार केन्द्रलाई दिगो रूपमा व्यवस्थापन गर्न कार्ययोजना बनाउने ।
- संचालन गर्न आवश्यक पर्ने श्रोत साधन र औषधीको व्यवस्थापन गर्ने ।
- प्रत्येक महिनाको १ पटक बैठक बस्ने र उपचार केन्द्रलाई संचालन गर्न आवश्यक पर्ने निणयहरू गर्ने ।
- कार्यविधिमा उल्लेख भएका बुदाहरूको कार्यन्वयनका लागि पहल गर्ने ।
- सर्प दंश उपचार केन्द्रको कोषको व्यवस्थापन गर्ने ।
- नियमित उठ्ने रकम र दान दातृत्व अनुदानबाट प्राप्त रकमको सुरक्षा र व्यवस्थापन गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार विभिन्न उपसमितिहरू गठन गर्न व्यवस्थापन समितिले सिफारिस गर्ने ।

ख) उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार

- अध्यक्ष अनुपस्थितिमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।
- सर्प दंश उपचार केन्द्रको दिगो व्यवस्थापनका लागि अध्यक्षको काममा सहयोग पुऱ्याउने र तोकिएको काम गर्ने ।

ग) सचिवको काम, कर्तव्य अधिकार :

- अध्यक्षको सल्लाह बमोजिम बैठक बोलाउने ।
- संचालन तथा व्यवस्थापनमा आएका विषयलाई विभिन्न निकाए सँग पत्राचार गर्ने प्रतिवेदन बनाई बैठकमा पेश गर्ने ।
- समिति व्यवस्थापनको लागि अन्य कार्य चौमासिक भौतिक प्रगती तयार गर्ने तथा सम्बन्धि ठाँउमा पेश गर्ने ।
- केन्द्र सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा अन्य संघसंस्था वा अन्य दातृ निकायबाट प्राप्त हुने एम्बुलेन्स जस्ता जिन्सी सामान/साधनहरू कार्यविधि बनाई संचालन गर्नु पर्नेछ ।
- सर्पदंश उपचार केन्द्र तथा त्यहा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता विकासको लागि दातृ निकायसंग समन्वय गर्ने ।
- केन्द्रमा काम गर्ने कर्मचारीहरूको आवश्यकता अनुसार पदपूर्ति तथा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउन व्यवस्थापन समितिले कार्यविधि बनाई निर्देशक समितिबाट स्वीकृत गराई लागू गर्नेछ ।

घ) कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य अधिकार :

- सर्प दंश उपचार केन्द्रको कोषको व्यवस्थापन गर्ने ।
- सर्प दंश उपचार केन्द्रमा आई पर्ने खर्च तथा प्राप्त हुने आम्दानिको हिसाब किताब राख्ने ।
- सम्बन्धित निकायबाट आम्दानी खर्चको हिसाब किताब माग हुन आएमा उपलब्ध गराउने ।
- चौमासिक/ अर्ध वार्षिक तथा वार्षिक आय व्यय विवरण सार्वजनिक गर्ने तथा बैठकमा पेश गर्ने ।
- लेखा परिक्षण गराउने व्यवस्था मिलाउने ।
- सुशासन र मितव्ययीता अवलम्बनको लागि कार्यविधि/मापदण्ड निर्माण गरी सिफारिस गर्ने ।

ङ) सदस्यहरूको काम, कर्तव्य अधिकार :

- सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको बैठकमा सहभागी भई छलफलमा भाग लिने ।
- सर्पदंश उपचार केन्द्रलाई दिगो र स्वच्छ रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- नगरपालिका वा अन्य निकाय वा दातृ संस्थाबाट प्राप्त हुने जिन्सी सामान, एम्बुलेन्स आदि जस्ता कार्यहरू कार्यविधि बनाई सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

१२. समितिको बैठक :

- क) बैठक सञ्चालनको लागि कम्तिमा बहुमत सदस्यको उपस्थितीबाट निर्णयहरू हुनेछ ।
- ख) व्यवस्थापन समितिको बैठक कम्तिमा २ महिनाको एक पटक वा आवश्यकता अनुसार जुनसुकै बेला पनि बस्न सक्नेछ ।
- ग) महत्वपूर्ण निर्णयहरू गर्नु पर्दा सल्लाहाकार समिति आमन्त्रण गर्नुपर्ने छ ।

१३. कार्य अवधि:

- क) सर्पदंश उपचार केन्द्र व्यवस्थापन समिति तथा आवश्यकता अनुसार निर्माण हुने उपसमितिहरूको कार्य अवधि ३ वर्षको हुनेछ ।
- ख) प्रत्येक वर्षको आश्विन समान्त भित्र वार्षिक साधारण सभा गरी वार्षिक आय-व्यय प्रस्तुत गरी सार्वजनिक लेखा परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

१४. साधारण सभा: प्रत्येक वर्षको अश्विन मसान्त भित्र वार्षिक साधारण सभा गरी आय व्यय तथा वार्षिक बजेट सहितको कार्ययोजना पास गरी सक्नु पर्नेछ ।

१५. उपचार केन्द्रको कार्य सञ्चालन: यस कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र, कोहलपुरको उपचार सम्बन्धी प्राविधिक जिम्मेवारी नेपाली सेना तालिम शिक्षालय कौशिलानगरबाट हुनेछ। विरामी अवस्था गम्भिर भएमा कोहलपुर नगरपालिका, नगर अस्पतालमा कार्यरत मेडिकल अधिकृत डा. द्वारा उपचार गरिनेछ । साथै मेडिकल सामग्री व्यवस्थापनको जिम्मेवारी सर्पदंश उपचार केन्द्रको संचालन तथा व्यवस्थापन समितिको हुनेछ।

परिच्छेद-३

१६. कोषको आर्थिक व्यवस्था : यस कार्यविधि अधिनमा रही कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र, कोहलपुर न.पा.-२, कोहलपुरको कोष स्थापना गरिने छ । सो कोषमा देहाय बमोजिमको रकम हुनेछ ।

- क) नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकार वा स्थानीय निकायबाट प्राप्त रकम ।
- ख) बुद्धभूमी नगरपालिका लगायत अन्य स्थानीय तहबाट कोषको लागि प्राप्त हुने रकम।
- ग) दातृ निकाय व्यक्त वा दानबाट प्राप्त हुने रकम ।
- घ) अन्य श्रोतबाट प्राप्त हुने नगद तथा जिन्सी ।

१७. कोषको संचालन: कोषको रकम वाणिज्य बैङ्कमा व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष र कोषाध्यक्षको संयुक्त हस्ताक्षरमा संचालन हुने गरी खाता खोली जम्मा गरिने छ । कोषमा जम्मा भएको रकम देहायका शिर्षकमा मात्र खर्च गरिनेछ ।

- क) यस केन्द्रलाई आवश्यक पर्ने औषधीहरू, अक्सिजन तथा अन्य सामग्री केन्द्रको व्यवस्थापन सम्बन्धी सामग्री खरिद गर्ने ।
- ख) सरसफाई तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- ग) अतिथि सत्कार आदी ।
- घ) नगरबाट प्राप्त हुने साधनहरूको मर्मत, संम्भार व्यवस्थापन
- ङ) बैठक, साधारण सभा तथा समिक्षा ।

कुनै पनि सामग्री खरिद गरेमा सो को विल भरपाई बैठकबाट अनुमोदन गर्नु पर्दछ ।

१८. सेवा शुल्क :

- क) यस केन्द्रमा उपचार गराउन आउने प्रत्येक विरामीबाट सेवाशुल्क वापत रु.५००।- लिईने छ ।
- ख) कुनै विरामी अत्यन्त गरिब भन्ने प्रमाणित भएमा ५० देखि १०० प्रतिशतसम्म छुट दिने अधिकार व्यवस्थापन समितिमा निहित हुनेछ । त्यस छुटे रहेको विवरण अभिलेख किताब खडा गरी सोको पुट्याई सहित राख्नु पर्नेछ । सो को प्रमाणित गराई राख्नु पर्नेछ ।

१९. लेखा परिक्षण: कोषको लेखा परिक्षण नगरपालिकाको आन्तरिक लेखा परिक्षण शाखाबाट गरिनेछ ।

परिच्छेद -४

२०. अनुगमन र मुल्याङ्कन: कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्र कोहलपुरको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन निर्देशक समिति तथा सल्लाहकार समितिबाट हुनेछ ।
२१. पुरस्कार र सम्मान: यस कोहलपुर सर्प दंश उपचार केन्द्र, कोहलपुरको व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने व्यक्ति, संस्था समूह आदिलाई पुरस्कार, सम्मान गर्न सक्नेछ र पुरस्कृत हुने व्यक्ति तथा संघ संस्था वा व्यक्तिको सिफारिस व्यवस्थापन समितिको सिफारिसमा साधारण सभामा गर्नेछ ।
२२. विविध:
- क) बाधा अडकाउ फुकाउ कार्यको लागि निर्देशक समितिको निर्णय मान्य हुनेछ ।
- ख) सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको निर्वाचन नहुन्जेल सम्मको लागि निर्देशक समितिले सो कार्य गर्नको लागि सर्पदंश उपचार केन्द्रको बढीमा ६ महिना सम्मको अवधि मान्य हुने गरी तदर्थ समिति गठन गर्नेछ र सोही समितिले सर्पदंश उपचारको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिको चयन/निर्वाचन गर्नेछ ।
२३. छाप:
- गोलाकार वृत्त भित्र सर्पको चित्रमा सुईले (Injection) काटेको चित्र हुनेछ । गोलाकारको वरिपरि कोहलपुर सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०८० लेखेको छाप हुनेछ ।

प्रमाणीकरण मिति:

मिति: २०८०/०१/२६

आज्ञाले

टिकाराम ढकाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत